

Μνήμων

Τόμ. 35, Αρ. 35 (2016)

Μνήμων

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΜΕΛΕΤΗΣ ΝΕΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ

ΜΝΗΜΩΝ

ΜΕΛΕΤΕΣ

ΚΑΛΙΟΠΗ ΠΑΓΑΗ, Φλωρεντία: από τις ολιγαρχικές οικογένειες στους «Τραπεζίτες του Θεού» ▯ ΑΓΓΑΛΙΑ ΚΑΣΔΑΓΑΗ, Λόγος περί νοταριακών και μια ανάγνωση διαθηκών του 16ου αιώνα από την Κρήτη ▯ ΑΝΤ. ΧΑΤΖΗΚΥΡΙΑΚΟΥ, Νησιωτικότητα και τοπική εξουσία στην οθωμανική Κύπρο ▯ Χρ. ΛΟΥΚΟΣ, Νέα στοιχεία για την ελληνική τυπογραφία της περιόδου 1828-1832 ▯ ΕΙΣΣΕΛΒΕΤ ΤΣΑΚΑΝΙΚΑ, Η αναζήτηση της εθνικής ταυτότητας στον Τύπο και τη λογοτεχνία της οθωμανικής περιόδου ▯ Δ. ΜΑΛΕΣΗΣ, Ο «εθνικός λόγος» τη δεκαετία του 1870 στην εφημερίδα *Είβοια* του Γ. Φιλάρτου ▯ Μ. ΜΑΘΙΟΥΔΑΚΗ, Χειρόγραφα του Ι. Ουάμπου στο Αναγνωστήριο της Αγιάσου ▯ ΧΡΥΣΑ ΜΑΡΙΝΟΥ, Τα έργα *The Tunnel* και *Deadlock* της Ντ. Μ. Ρίτσαρντσον ως άλλο αργείο ▯ ΕΥΓΕΝΙΑ ΑΔΑΜΟΠΟΥΛΟΥ, Πολιτικές και κοινωνικές διαστάσεις του γλωσσικού ζητήματος στην Κωνσταντινούπολη ▯ ΛΗΔΑ ΠΑΠΑΣΤΕΦΑΝΑΚΗ, Οι μηχανικοί στην Ελλάδα του Μεσοπολέμου ▯ ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΑΠΑΚΟΝΔΥΛΗΣ, Μεταπολεμική αστική ανάπτυξη και ονομασθεσία οδών και πλατειών ▯ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΝΤΑΝΙΚΑ, Η ανάγκη για διεργασία στον μουσουλμανικό πληθυσμό της Λάρισης (1882-1898)

ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ

ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΡΕΜΜΥΔΑΣ, *Αναγνώσιμος του Έλληνα, Ελληνική Νομαρχία*

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΜΑΡΤΥΡΙΕΣ

ΘΩΔΩΡΟΣ ΘΩΔΩΡΟΥ, Οι χαμένες επιστολές του Κωνσταντίνου Σταμάτη προς τον Παναγιώτη Κοδρικά (1788-1794)

ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ

ΕΦΗ ΑΒΔΕΛΑ, «Μνημονικοί νόμοι» και ιστορικοί. Η ευρωπαϊκή εμπειρία ▯ ΣΤΡΑΤΗΣ ΜΠΟΥΡΝΑΖΟΣ, Η ιστορία, ο ιστορικός και ο δικαστής

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΕΣ

Χρ. Λούκος, Τ. Ε. Σκόλαβενίτης, Κ. Λάππας, Ε. Γαλούρη, Γ. Κόκκινος, Σπ. Δημανόπουλος, Χρ. Αργιαντώνη, Μ. Φέστας, Δ. Κουσουρής, Α. Μ. Σιχάνη, Μ. Χρ. Χατζηιωάννου, Χρ. Χατζηιωσήφ

35

ΑΘΗΝΑ 2016

ΧΡΟΝΙΚΟ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΝΕΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ 2016

EMNE EMNE

doi: [10.12681/mnimon.20310](https://doi.org/10.12681/mnimon.20310)

Copyright © 2019, Μνήμων

Άδεια χρήσης [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

EMNE E. (2019). ΧΡΟΝΙΚΟ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΝΕΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ 2016. *Μνήμων*, 35(35), 447–452. <https://doi.org/10.12681/mnimon.20310>

ΧΡΟΝΙΚΟ
ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΝΕΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

2016-2017

Πρόεδρος: Ίκαρος Μαντούβαλος,
Αντιπρόεδρος: Βαγγέλης Καραμανωλάκης, Γραμματέας: Βαγγέλης
Σαράφης, Ταμίας: Αγγελική Χριστοδούλου, Μέλος: Κατερίνα Δέδε

ΕΞΕΛΕΓΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

2016-2017

Σοφία Ματθαίου, Αλεξάνδρα Σφοίνη, Γιάννης Κόκκωνας

A. Συναντήσεις-συζητήσεις

Στα γραφεία της Ε.Μ.Ν.Ε. (Ζωσίμου 11) έγιναν από τον Ιανουάριο έως τον Δεκέμβριο του 2016 (Τετάρτες) οι εξής συναντήσεις:

- 13.1.2016 Νικήτας Σινιόσογλου, *Οριακότητα και «αλλόκοτο» στη νεοελληνική σκέψη. Δανιήλ Φιλιππίδης, Θεόφιλος Καΐρης, Παναγιώτης Σοφιανόπουλος*
Συζητητές: Κώστας Λάμπας, Νάσια Γιακωβάκη
- 12.2.2016 Έφη Αβδελά, Δήμητρα Λαμπροπούλου, Στρατής Μπουρνάζος, *Ιστορία καθ' υπαγόρευση; Νόμοι και διώξεις για το περιεχόμενο της ιστορικής αφήγησης*
Συντονιστής: Βαγγέλης Καραμανωλάκης
- 24.2.2016 Μήτσος Μπιλάλης, *Το παράσιτο του παρελθόντος: Σκέψεις για την Ιστορία στην ψηφιακή εποχή*
Συζητήτρια: Δέσποινα Βαλατσού
- 16.3.2016 Lidia Cotovanu, *Η τραπεζική λειτουργία των παραδοξνάβιων ιερών καθιδρυμάτων αφιερωμένων ως μετόχια στους Αγίους Τόπους της Ορθοδοξίας (16ος-17ος αιώνας)*
Συζητητές: Όλγα Κατσιαρδή-Hering, Δημήτρης Κοντογεώργης

- 6.4.2016 Αλεξάνδρα Σφοίνη, *Ξένοι συγγραφείς μεταφρασμένοι ελληνικά, 1700-1832*
Συζητητής: Τριαντάφυλλος Σκλαβενίτης
- 3.4.2013 Ευγενία Αδαμοπούλου, *Ο Αλέξανδρος Πάλλης και η οργάνωση του δικτύου των δημοτικιστών*
Συζητήτρια: Αλεξάνδρα Πατρικίου
- 11.5.2016 Μάνος Αυγερίδης, *Τι ήταν η δεκαετία του '40; Έννοιες-κλειδιά και πλαίσια ερμηνείας από το τέλος του πολέμου μέχρι σήμερα*
Συζητητές: Πολυμέρης Βόγλης, Κατερίνα Δέδε
- 1.6.2016 Δάφνη Λάππα, *Θρησκευτική μεταστροφή και διαθρησκευτικά δίκτυα στην Ανατολική Μεσόγειο τον 18ο αιώνα*
Συζητητές: Ελευθερία Ζέη, Παναγιώτης Μιχαηλάρης
- 17.6.2016 Χάρη Δελοπούλου, Άννα-Μαρία Δρουμπούκη, Φίλιππος Κάρραμποτ, Ελένη Μπεζέ, Ιάσοντας Χανδρινός, *Ελληνικός Εβραϊσμός. Όψεις της δύσκολης επιστροφής στη νέα «κανονικότητα»*
- 12.10.2016 Παναγιώτης Μιχαηλάρης, *Εκκλησιαστικές παρεμβάσεις στην κοινωνική ζωή των κατοίκων της μητροπόλεως Μηθύμνης (19ος-αρχές 20ού αι.)*
Συζητήτριες: Λυδία Παπαρρήγα-Αρτεμιιάδη, Δέσποινα Μιχάλαγα
- 26.10.2016 Αντώνης Χατζηκυριάκου, *Ένας Αρμένιος, ένας Τούρκος και ένας Έλληνας: Νησιωτικότητα και τοπική εξουσία στην Οθωμανική Κύπρο*
Συζητήτριες: Ελένη Γκαρά, Ελευθερία Ζέη
- 9.11.2016 Ελένη Κούκη, *Επισκεπτόμενοι ξανά τη Χούντα από το δρόμο των τελετών και των μνημείων*
Συζητητές: Πολυμέρης Βόγλης, Χρήστος Τριανταφύλλου
- 23.11.2016 Βασίλης Γκόνης, *Η πολιτική του Μεταξά απέναντι στο Πανεπιστήμιο Αθηνών*
Συζητήτρια: Αγγελική Χριστοδούλου
- 30.11.2016 Μιχάλης Λυμπεράτος, *Δεκεμβριανά: Η καθυστερημένη «υποδειγματική» βρετανική αποικιοκρατική επέμβαση*
Συζητητής: Προκόπης Παπαστράτης

- 14.12.2016 Κωνσταντίνος Ηροδότου, *Diamantes Coray, Doctor Medicinae: Γύρω από ένα άγνωστο έργο*
 Συζητητές: Βάσια Λέκκα, Αντώνης Λιάκος

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΩΝ-ΣΥΖΗΤΗΣΕΩΝ 2016-2017

Βαγγέλης Σαράφης, Κατερίνα Δέδε, Έλλη Δρούλια, Βαγγέλης Καραμανωλάκης, Μαριτίνα Λεοντίνη, Μαρία Μάμαλη, Ίκαρος Μαντούβαλος, Κώστας Μέκκας, Νίκος Μέλιος, Ελένη Μπενέκη, Γιάννης Παπακονδύλης, Γάσος Σακελλαρόπουλος, Χρήστος Τριανταφύλλου, Ελένη Τσουραπά, Διονύσης Φαραός, Μιχάλης Φέστας, Φιλίππα Χορόζη

B. Συνέδρια

Η Εταιρεία Μελέτης Νέου Ελληνισμού διοργάνωσε διήμερο συνέδριο υπό τον τίτλο «Όψεις της Επανάστασης του 1821», στις 12 και 13 Ιουνίου 2015 στο αμφιθέατρο Ιωάννης Δρακόπουλος του κεντρικού κτιρίου του Πανεπιστημίου Αθηνών. Την οργανωτική επιτροπή αποτέλεσαν οι Νάσια Γιακωβάκη, Δημήτρης Δημητρόπουλος, Γιάννης Κόκκωνας, Κώστας Λάππας, Χρήστος Λούκος, Σοφία Ματθαίου, Παναγιώτης Μιχαηλάρης, Παναγιώτης Στάθης. Το συνέδριο οργανώθηκε εν όψει του εορτασμού των 200 χρόνων από την έκρηξη της Ελληνικής Επανάστασης του 1821. Στόχοι του συνεδρίου ήταν αφ' ενός να καταγραφούν τα desiderata της έρευνας στις παραμονές της διακοσιετηρίδας· αφ' ετέρου να επιχειρηθεί μια παρέμβαση με όρους επιστημονικούς στη συζήτηση για την Επανάσταση, συζήτηση η οποία συνεχώς θα εντείνεται ως το 2021. Με την ολοκλήρωση του συνεδρίου δρομολογήθηκε και η έκδοση των Πρακτικών του, η οποία θα πραγματοποιηθεί στα τέλη του 2017 ή αρχές του 2018.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Παρασκευή, 12 Ιουνίου

ΑΝΟΙΓΜΑ ΤΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

- 10.00 Ίκαρος Μαντούβαλος, πρόεδρος Εταιρείας Μελέτης Νέου Ελληνισμού, *Χαιρετισμός*
 10.10 Χρήστος Λούκος, εκ μέρους της Οργανωτικής Επιτροπής, *Οι στόχοι του συνεδρίου*

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ

Πρωινή συνεδρία

Πρόεδρος: Χριστίνα Κουλούρη

- 10.30 Κώστας Λάμπας, *Το «Σχολείο» της Φιλικής Εταιρείας*
- 10.50 Βασίλης Παναγιωτόπουλος, *Οι προκηρύξεις του Αγώνα*
- 11.10 Συζήτηση
- 11.30 Διάλειμμα

Μεσημβρινή συνεδρία

Πρόεδρος: Χριστίνα Αγριαντώνη

- 12.00 Παναγιώτης Στάθης, *Οι χριστιανοί ένοπλοι της Ρούμελης στις αρχές της Επανάστασης: ατομικές στρατηγικές και επαναστατικά προτάγματα*
- 12.20 Γιάννης Κόκκωνας, *Πολιορκία και άλωση της Τριπολιτσάς: η μαρτυρία του Παναγιώτη Αναγνωστόπουλου για τις διαπραγματεύσεις και το «ρεσάλτο»*
- 12.40 Ειρήνη Καλογεροπούλου, *Ζητήματα ανεφοδιασμού και πειθαρχίας στο πολιορκούμενο φρούριο της Πάτρας (1821-1825): η μαρτυρία του στρατιωτικού διοικητή Γιουσούφ Μουχλίσ πασά*
- 13.00 Συζήτηση
- 13.20 Γιώργος Κουτσακιώτης, *Μια αφανής εξέγερση νησιωτών στη γειτονιά του Καπουδάν πασά: αρχειακή τεκμηρίωση των γεγονότων της Σαμοθράκης*
- 13.40 Δημήτρης Δημητρόπουλος, *Πρόσφυγες, καταδρομείς και καθημερινότητα των παράκτιων οικισμών στα χρόνια του Αγώνα. Πειρατές στη στεριά;*
- 14.00 Συζήτηση

Απογευματινή συνεδρία

Πρόεδρος: Τριαντάφυλλος Σκλαβενίτης

- 18.00 Γιάννης Σπυρόπουλος, *Βεντέτες «υπέρ πίστεως και πατρίδος»; Ενδοχριστιανική βία και πολιτική στα Σφακιά στις παραμονές του 1821*
- 18.20 Αντώνης Διακάκης, *Μια πόλη σε κίνηση: οι πληθυσμιακές μεταβολές στην πόλη του Μεσολογγίου κατά την Επανάσταση του 1821*
- 18.40 Διονύσης Τζάκης, *Η πρόκληση του πολέμου, οι προσαρμογές*

των κοινοτικών θεσμών και η αναδιάταξη των σχέσεων εξουσίας στην επαναστατημένη Πελοπόννησο

19.00 Συζήτηση

19.30 Διάλειμμα

Βραδινή συνεδρία

Πρόεδρος: Όλγα Κατσιαρδή-Hering

19.50 Παναγιώτης Μιχαηλάρης, *Ο μητροπολίτης Παλαιών Πατρών Γερμανός στην Αγκώνα (Δεκέμβριος 1822-Ιούλιος 1824)*

20.10 Σίμος Μποζίκης, *Τα φορολογικά έσοδα στην Πελοπόννησο κατά τη διάρκεια της Επανάστασης*

20.30 Διονύσης Μοσχόπουλος, *Διαμόρφωση κράτους δικαίου κατά την Ελληνική Επανάσταση: κανονιστικές και λειτουργικές όψεις*

20.50 Συζήτηση

Σάββατο, 13 Ιουνίου

Πρωινή συνεδρία

Πρόεδρος: Ίκαρος Μαντούβαλος

10.30 Ελένη Κωβαίου, *Ιστορία των Νεοελληνικών Γραμμάτων: συγγραφικές απόπειρες στον γερμανόφωνο χώρο την εποχή της Επανάστασης*

10.50 Σοφία Ματθαίου, *«Πεπαιδευμένοι πατριώται» στην υπηρεσία της Επανάστασης*

11.10 Συζήτηση

11.30 Διάλειμμα

11.50 Αλεξάνδρα Σφοίνη, *«Επανάσταση»: χρήσεις και σημασίες της λέξης στα κείμενα του '21*

12.10 Νάσια Γιακωβάκη, *Κοινή γνώμη και Ελληνική Επανάσταση*

12.30 Συζήτηση

Μεσημβρινή συνεδρία

Πρόεδρος: Κατερίνα Δέδε

12.50 Βάλλια Ράπτη, *Οικογενειακές συμμαχίες και επιγαμίες στα χρόνια της Επανάστασης του 1821*

13.10 Χρήστος Λούκος, *Ερωτικές σχέσεις και σεξουαλικές πρακτικές κατά την Επανάσταση του 1821*

13.30 Συζήτηση

Στο πλαίσιο του εορτασμού της Διεθνούς Ημέρας Μουσείων, ο οποίος έχει καθιερωθεί από το Διεθνές Συμβούλιο Μουσείων (ICOM) και η θεματική του για το 2016 ήταν «Μουσεία και Πολιτιστικά Τοπία», η EMNE συμμετείχε στην οργάνωση διημερίδας μαζί με το Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, το Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, το Ινστιτούτο Ιστορικών Ερευνών/Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών (ΙΕ/ΕΙΕ) και το Πολιτιστικό Ίδρυμα Ομίλου Πειραιώς (ΠΙΟΠ), την Πέμπτη 3 και την Παρασκευή 4 Νοεμβρίου υπό τον τίτλο «Ιστορικό και πολιτιστικό τοπίο: παρεμβάσεις και διαχείριση, πρόσληψη και μετασχηματισμοί». Στόχος αυτής της συνάντησης ήταν η ανάπτυξη του διαλόγου στην ελληνική επιστημονική κοινότητα γύρω από ζητήματα που άπτονται της Περιβαλλοντικής Ιστορίας, ενός νέου δυναμικού ιστοριογραφικού και ερευνητικού πεδίου, το οποίο αναδεικνύει την αλληλόδραση ανθρώπου και περιβάλλοντος. Η διημερίδα πραγματοποιήθηκε στις εγκαταστάσεις του Ιστορικού Αρχείου του ΠΙΟΠ στον Ταύρο και αποτελεί τη συνέχεια μιας επιστημονικής συνεργασίας που έχει ξεκινήσει από το 2015.

Γ. Το Facebook της EMNE

Το *Facebook* της εταιρείας δημιουργήθηκε πριν από τέσσερα χρόνια περίπου από τον Χρήστο Χρυσανθόπουλο. Ο καθένας μπορεί να επισκεφθεί τη σελίδα του *Μνήμονα*, ακόμα και αν δεν είναι εγγεγραμμένος χρήστης του *Facebook*. Συνολικά ακολουθούν τη σελίδα της EMNE 2679 άτομα. Το 61% των ακολούθων είναι γυναίκες και το 39% άνδρες, ενώ στο σύνολο των επισκεπτών το 54% είναι γυναίκες και το 45% άνδρες. Οι «θαυμαστές» προέρχονται από την Ελλάδα, την Κύπρο, τη Γερμανία, τις ΗΠΑ, τη Γαλλία, την Ιταλία, το Ηνωμένο Βασίλειο, την Τουρκία, την Αυστρία, την Ολλανδία, το Βέλγιο, τη Ρουμανία, την Ισπανία, την Αίγυπτο, την Ιρλανδία, τη Σουηδία, τον Καναδά, την Αλβανία, την Αυστραλία, την Τσεχία, το Ισραήλ, τη Γεωργία, τη Δανία, τη Ρωσία, την Ουγγαρία, τη Σαουδική Αραβία, την Πορτογαλία, την Τυνησία, την Κίνα, την Ελβετία, την Πολωνία, τη Νέα Γουινέα, την Μιανμάρ, το Λουξεμβούργο, την Ισλανδία, το Ιράκ, τη Βραζιλία και την Ανταρκτική. Διαχειριστές: Βαγγέλης Σαράφης, Χρήστος Χρυσανθόπουλος.